

(א) רש"י מ"ו, ט' וימא מ"א, א' לקמן מ"ג, ט' וילעל ל"ד, ט' (ה) ונדבסו כ"ה, ו' (ד"ה וימא)

תורה אור השלם
1. וְכִי יִבַּח שׁוֹר אֶת אִישׁ אוֹ אֶת אִשָּׁה וְזָמַת קִוּוּל יִשְׁקַל הַשׁוֹר וְלֹא יֵאָבֵל אֶת בָּשָׂרוֹ וּבִעַל הַשׁוֹר יָקָם: שְׁמוֹת כֹּה כֹה
2. וְכִי יִבְצֹו אֲנָשִׁים וַיִּגְבְּפוּ אִשָּׁה חֲרָה וַיִּבְצָאוּ יְלָדֶיהָ וְלֹא יִזְדָּה אֶסּוֹן עֲנֹשׁ יַעֲנֹשׁ בְּאֶשֶׁר יִשְׁתִּי עֲלֶיהָ בְּעַל הָאִשָּׁה וְזָמַת שְׁמוֹת כֹּה כֹה

הגהות הב"ח
(א) הוב' ד"ה גבי וכו' לא נפיק מלש' אלא מהלש' ג"כ ס"א ובעל בהמנח גבס' או מההוא ס"א ע"כ לחודיה וליג' ע"כ וצ"ע דע"כ נפק מלש' א:

גליון הש"ס
תוס' ד"ה כתב וכו' בדפ"י לעיל. דף לה ע"א מוס' ד"ה ד"כ:

מוסף רש"י
יציבא. אורח' (שורבין ט, ט)

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא מב.

עין משפט
גד מצוה

גג א ב מיי פ"א מהל' נקי ממונ' הלכה ג: גר ג ד ה מיי פ"ד מהלכות חובל ומזיק הלכה ה' סמג עשין ע טו"ש ע"ח ס"י תבג ספיף א וספיף ד:

הא תם מיחייב. לא צעי למימר תם שמחויב ממה שהמועד פטור לאטו משום לאיעד יהיה פטור יותר אלא ה"ק דמועד יהיה פטור שלא לחייבו בהעלאת יותר מתם והא דקאמר יציבא צארעא משום דאמתתת הקל שאין משלם אלא מגופו חייב דא מועדת לא כ"ש:

כתב רחמנא בע"ה השור נקי

דפסור. ואנטרין דלמיכתב אנשים דאי לא כתב אלא בעל השור נקי הוא מוקמינן נקי מחזי כופר והוא מחייבין זין תם זין מועד דמני ולדות אכל השתא דכתיב אנשים למעוטי מועד אית לן לאוקמי פטור דנקי אמת דלא להוי יציבא צארעא וכו': **כתב רחמנא בע"ה השור** נקי תם פטור ומועד חייב. ונקי מדמי ולדות דקתינו לאו לפוטרו מדמי ולדות אנטרין אלא כלומר דוקא תם פטור מדמי ולדות ואי לא כתב אנשים כלל הוי פטרינן נמי במועד דלא מחייב הכתוב במועד אלא במקום שחייב בתם כדפרישתי לעיל (ת.ו) ולהכי כתב אנשים דליתי נקי לגלויי עליה דלא משתעי אנשים ולא שורים אלא בתם והא דמתיב בהחובל (לקמן דף טו) שור אין משלם אלא נזק ופטור מדמי ולדות משמע דאירי במועד דמשלם נ"ש ועוד דומיא דאדם ואפילו הכי פטור מדמי ולדות הדיא כר"ע אחיא:

גבי בושת נמי נימא הכי אנשים ב"ו. דגזי בושת כתיב כי ינצו אנשים יחדו איש ואחיו דמאיש צעמיטו לא נפקא אלא ע"כ לחודיה וריפוי ושבת נפקא מהוא כדלמרינן בהמניח (לעיל דף ג). ואפילו לר"ע דמאיש צעמיטו נפקי כוליהו מודה הוא דבושת לא נפיק מיניה אלא ע"כ וריפוי ושבת שרגילין להיות ע"י חבלה דומיא דנתינת מוס אכל בושת דרגיל להיות רוב פעמים בלא חבלה לא נפיק מאיש אלא מאנשים (ה) וא"ת וריפוי ושבת זין לר"ע וזין לרבנן לילף מאנשים דכתיב גבי ריפוי ושבת וכו' יציבון אנשים וי"ל דקיס ליה לגמרא דההוא אנשים אחא לדרשא אחרינא ומחאי טעמא נמי א"ש דלא פריך גבי ריפוי ושבת נמי נימא הכי אכל ההוא דבושת קיס לן דלמעוטי שורים אחא והא דלא פריך

משכח רברבי שקיל זוטרי שקיל רב טביומו משמיה דרבא אמר המית אמר ליה ברישא משל לצייד ששולה דגים מן הים משכח זוטרי שקיל משכח רברבי שדי זוטרי ושקיל רברבי תניא אידך ובעל השור נקי רבי יוסי הגלילי אומר נקי מדמי ולדות אמר לו ר"ע הרי הוא אומר כ"י ינצו אנשים (ו) (ונגפו אשה) אנשים ולא שורים שפיר קאמר ר"ע אמר רב עולא בריה דרב אידי איצטרך ס"ד אמינא אנשים ולא שורים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שורים מועדין הא תם מיחייב כתב רחמנא בעל השור נקי דפטור אמר רבא יציבא צארעא וגורא בשמי שמיא אלא אמר רבא איצטרך ס"ד אמינא אנשים ולא שורים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שורים מועדין וק"ל לתמוך דפטורי הדר כתב רחמנא בעל השור נקי תם פטור ומועד חייב א"ל אביי אלא מעתה גבי בושת נמי נימא הכי אנשים ולא שורים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שורים מועדין וק"ל וחומר לתמוך דפטורי הדר כתב רחמנא בעל השור נקי תם פטור ומועד חייב וכו"ת ה"ג אי הכי ליתני בעל השור נקי רבי יוסי הגלילי אומר פטור מדמי ולדות ומבושת אלא אביי דאמר תרווייהו אנשים אין אסון באשה יענשו דיש אסון באשה לא יענשו ולא שורים דאע"ג דיש אסון יענשו הדר כתב רחמנא בעל השור נקי דפטור מתקוף לה בר אדא בר אבהא אמו באסון תליא מילתא בכוונה תליא מילתא אלא אמר רב אדא בר אבהא אנשים הכי נתכוננו זה לזה אע"ג שיש אסון באשה יענשו כי נתכוננו לאשה עצמה לא יענשו ולא שורים דאפילו נתכוננו לאשה עצמה יענשו כתב רחמנא בעל השור נקי דפטורי וכן כי אתא רב הגי מדרומא אתא ואייתי מתניתא בידיה בעל השור נקי ר"ע אומר נקי מדמי עבד ונימא

גבי ע"כ נמי נימא הכי דכתיב איש צעמיטו ולא שור צעמיטו ולא שור דומיא דאיש כ"י משום דניחא ליה למפרך מקרא דאנשים דומיא דההיא דאחריי זה: **בבבונה תליא מילתא**. פ"ה דס"ל כר"ש דלמך באלו הן הגשרפין (סנהדרין דף עט. ו) וזה והרג את זה פטור ממיתה וזין דפטור ממיתה חייב דמני ולדות דלית ליה דמנא דזי חזקיה וקשה לר"י וכו' היה תמה רב אלא בר אבהא על אביי ורבא אס סבורין כרבנן ועוד דלריכא למימר דרב אלא וצרימא דרב חגי דרומאה פליגי אתנא דזי חזקיה וה"ל למפרך הכא כדפריך רבא עליה דרב דומי פרק אלו נערות (בבבונה דף לה. ו) וס"ל (1) ומי איכא מאן דלית ליה דמנא דזי חזקיה ונראה לר"י דרבא ואביי לא היו פוטרין שורים מדמי ולדות מנקי אלא דוקא אלא נתכוננו לאשה דומיא דאנשים דמשמע זהו קרא אכל נתכונן לאשה עצמה חייב אנשים אלא שור יענש הא יש אסון לא יענש זין נתכוננו זה לזה זין לא נתכוננו זה לזה אלא לאשה עצמה ולא שורים דזין הכי ע"כ כתב רחמנא בעל השור נקי דפטור והוא משמע שפיר דפטור בכל ענין אלא ודאי נתכוננו לאשה עצמה חייבין לאביי ורבא ואע"ג דבאנשים פטרי טפי כשמתכוונים לאשה היינו משום דשייך זהו קס ליה דברכה מיניה אכל צשור לא שייך ופריך רב אלא בר אבהא והא ע"כ בכוונה תליא מלמא לרבי דלריש בהגשרפין (סנהדרין דף עט. ו) ונתתה נפש תחת נפש ממון ולית ליה לא חלקת זין מתכוין לשאין מתכוין לענין דמי הנהרג וסובר רב אלא דהוא הדין לענין דמי ולדות דכיון דגלי קרא שיש לחלק זין מתכוין לשאין מתכוין לענין דמי הנהרג לא נלמד עוד שום פטור ממון כשאין מתכוין מכה הקישא ואע"ג דלית ליה הקישא לענין שאר דברים וא"כ לדידיה אנשים אפילו יש אסון באשה יענשו ולדידיה יש לנו פטור בשורים אפילו נתכוננו לאשה שאי אפשר לרבי לדרוש אלא כמו שדורש אחרי כן ומדריב נשמע לכוליהו תנאי שלא מנינו מחלוקת זה ציינאם ואביי ורבא סברי להו דדוקא למאי דגלי קרא כגון דלמי הנהרג לרבי גלי אכל צשאר ממון לרבי וכן מוכח בהפכה (לקמן דף מט.) דלרבי ורבא סברי להו שהוא חייב בשורים כשמתכוין לאשה עצמה דתנן שור שהיה מתכוין לחצירו והכה אשה ויאלו ילדיה פטור מדמי ולדות ודייקין בגמרא טעמא דנתכוין לחצירו אכל נתכוין לאשה עצמה דתנן שור שהיה מתכוין לחצירו והכה אשה משמע דלרבא ואביי ניחא דמחייב ומתנימין דהחובל (לקמן דף טו.) דפטור שור מדמי ולדות דוקא כשלא נתכוין לאשה דומיא דאנשים דקרא:

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.